

For Agder representerer det grønne skiftet minst like store trusler og muligheter som i andre regioner i landet, men omfanget av nødvendig omstilling synes ofte ikke å være forstått, mener Tveitdal.

Trenger Agder en klimakommisjon?

KRONIKK

De siste rapportene fra FNs klimapanel og klimatoppmøtet i Lima i desember, levner liten tvil om at klimaendringene er vår tids største trussel mot kommende generasjoner. Vi har maksimum 20 år på oss for å avgjøre om neste århundre skal bli menneskehetens beste eller verste. Det grønne skiftet er i gang og byr på en rekke muligheter for grønn næringsutvikling og redusert forurensing.

Offentlige myndigheter, næringsliv og academia er alle viktige aktører i et grønt skifte på Agder, men er i varierende grad opptatt av klima og samarbeid om dette. Skal Agder markere seg som en ledende region i det grønne skiftet må arbeidet med dette vitaliseres.

Fylkeskommunene har vedtatt en regionplan for Agder, der klima er ett av fem hovedsatsingsområder. Under overskriften «høye mål – lave utslipp», listes det opp en rekke tiltak. Agder skal ha klimahensyn som et overordnet krav i alle regionale og lokale samfunnsbeslutninger. Men spriket mellom ord og handling er stort.

Regionplanens klimadel følges i liten grad opp og gis svært begrensede ressurser. Ifølge planen skal grønne innkjøp og tilrettelegging for bruk av klimavennlige kjøretøy prioriteres. Men nylig vedtak om innkjøp av transporttjenester basert på diesellusser i Aust-Agder fylkeskommune, fører til større utslipp enn nødvendig og gjør busselskapet avhengig av utstyr som representerer fortidas teknologi.

Det heter videre at offentlig sektor må være en pådriver for grønn næringsutvikling og legge til rette for at det etableres koblinger og samarbeidsarenaer mellom næringslivet og academia. Men støtten til nettverket Klimapartnere som har fungert godt i denne sammenheng, reduseres i 2015. Fylkeskommunene er viktige aktører, men innsatsen må styrkes vesentlig om de ønsker å være regionale pådrivere.

Fleire av kommunene på Agder tar klima på alvor. Kristiansand har i mer enn 25 år vært en av landets ledende miljøkommuner, og administrasjonen har i senere år forsterket kompetansen for å møte klimaendringene.

Arendal kommune ble i 2008 landets første kommune med klimanøytral drift og har redusert utslippene av klimagasser fra egen virksomhet med over 75 prosent. Kommunen har høy fokus på klimaledelse. Ordfører, varaordfører, rådmann og miljørådgiver møtes månedlig med klima og energispørsmål som eneste punkt på dagsorden.

I 2015 utvides møtene til å omfatte ordførere i Grimstad og Risør hvert kvartal, og er

Klimaendringene er vår tids største trussel mot kommende generasjoner, og vi har maksimum 20 år på oss for å avgjøre om neste århundre skal bli menneskehetens beste eller verste, skriver Svein Tveitdal. Denne stormen herjet Tromsø i 2013. **FOTO:NTB SCANPIX**

gode eksempler til etterfølgelse. Men klima glimrer dessverre med sitt fravær på agendaen i mange Agder-kommuner.

Leverandørindustrien på Agder med sine 8.000 arbeidsplasser står foran krevende omstillinger. Visjonen til NODE-klyngen som organiserer 60 leverandørbedrifter på Agder, er å bidra til at olje- og gassnæringen på Sørlandet forblir verdensledende uansett konkurranse. Men at store deler av olje- og gassreservene må forbli i bakken om verden skal nå globale klimamål, har lenge vært en elefant i rommet ingen snakker om eller til og med forneker. Dagens synkende oljepris er bare en forsmak på hva som kommer.

Oppsiden ligger i at disse selskapene besitter en unik kompetanse og teknologi som lavutslippssamfunnet vil etter spørre, men omstilling må stimuleres og startes i tide. Jeg minner om at sørlandsrederne fortsatte å kjøpe opp seilskip som ble billige, da overgangen

til dampskip tok av.

Prosessindustrien på Agder sysselsetter nærmere 3.000 mennesker. Denne industrien står for en betydelig del av klimagassutslippene i Agder, men kan paradoksalt nok bli vinner i et klimaperspektiv. Nesten alt denne industrien produserer, som silisium og aluminium, er helt nødvendig i utvikling av lavutslippssamfunnet.

Norsk prosessindustri har over tid og gjennom frivillige avtaler med ulike regjeringer, klart å redusere utslippene av klimagasser med 40 prosent, samtidig som produksjonen har økt. Sammen med tilgang på norsk fornybar energi kan prosessindustrien på Agder bli en vinner i det grønne skiftet.

Fornybarindustrien på Agder, med Agder Energi som lokomotiv, er en naturlig hovedaktør i et grønt skifte på Agder. Etterspørselen i Europa og Norge etter fornybar energi vil øke i takt med krav om betydelige utslippsreduksjoner fra

energisektoren.

Selskapet som er regionalt forankret gjennom Agderkommunenes betydelige eierandel, har en viktig rolle som samfunnsutvikler på Agder, blant annet gjennom etablering av nye grønne arbeidsplasser.

Klimapartnernettverket omfatter nesten 50 offentlige og private virksomheter på Agder, inklusive klimaviktige sektorer som transport, bygg og reiseliv.

Medlemmer som har vært med fra starten i 2008, har redusert utslipp av klimagasser med 38 prosent i snitt og har blitt en modell for andre regioner nasjonalt og internasjonalt for klimaarbeidet.

UiA har fornybar energi som et satsingsområde i undervisningen, men mangler aktiv klimaledelse som integrerer energi og klimahensyn i andre fagområder. Klimaendringene vil berøre alle samfunnssektorer, og universitetene er våre viktigste kunnskapsleverandørene for å gjennomføre et grønt skifte.

Universitetet er også de nærmeste til å formidle og praktisere den kunnskapen verdens klimaforskere representerer.

Universitetet i Bergen satses, i langt sterkere grad enn Agder på klima som et av tre overordnede satsingsområder. Som en viktig samfunnsaktør er det ønskelig at UiA inntar en mer aktiv rolle i et grønt skifte på Agder, både i undervisning, i samfunnsdebatten og i grønn drift av universitetet.

Klimaendringene er over oss og det grønne skiftet er i gang. Jeg tror en regional klimakommisjon, der de viktigste aktørene på Agder kan møtes og utvikle felles strategier for et grønt skifte, vil kunne bidra her, gjerne ledet av fylkesmannen som mangler viktige statlige oppgaver for gjennomføring av det grønne skiftet.

Svein Tveitdal
Leder Klima2020

